

እንበለ

[compositum ex እም ፣ si et በል ፣ (i.e. ኃ non) in st. constr. Dillmann 1857 § 57, ut proprie significet nisi] et ዘእንበለ ፣ [proprie: quod si non vel nisi] conj. et praep. A) Conj. 1) nisi , praeterquam , post sententias negativas. a) sequente nomine: ኢታገምር ፣ ፍኖት ፣ ዘእንበለ ፣ አሐተ ፣ (v. አሐቲ ፣) ኪደተ ፣ እግረ ፣ ብእሲ ፣ 4 Esr. 5,7; 4 Esr. 9,27; አልቦ ፣ ዘአትረፋ ፣ ሊተ ፣ እንበለ ፣ ሐናሃ ፣ Tob. 1,20; ጎበ ፣ መኑ ፣ እንከ ፣ እኔጽር ፣ ዘእንበለ ፣ ጎበ ፣ የዋህ ፣ Jes. 66,2; ምንተ ፣ ይፈቅድ ፣ እግዚአብሔር ፣ ዘእንበለ ፣ ዘርእ ፣ (v. ዘርእ ፣) Mal. 2,15; Kuf. 27; Dan. 6,7; Dan. 6,12; Jos. 22,29; Ex. 3,19; Matth. 5,13; Matth. 12,4; Marc. 6,8; Luc. 4,26; ዘእንበለ ፣ አመ ፣ Marc. 9,9; እንበለ ፣ ሶበ ፣ Ex. 33,16. b) sequente verbo: ዘእንበለ ፣ እግዚአብሔር ፣ ወሀቦ ፣ ኢይክል ፣ ፈክሮ ፣ Gen. 41,16; ይልሀቅኑ ፣ ሐመልማል ፣ ዘእንበለ ፣ ይሰቅይዎ ፣ (v. ይሰቅይ ፣) Job 8,11; የሐውሩኑ ፣ ፪ ጎቡረ ፣ ዘእንበለ ፣ (v. እንዘ ፣ ኢ ፣) ይትራአዩ ፣ Am. 3,3; seq. Subj. ፡ ዘእንበለ ፣ ይዘልፍዎ ፣ 1 Tim. 5,19; Matth. 5,32. Nota etiam ዘእንበለ ፣ እመ ፣ ኢቀደመ ፣ አሲሮቶ ፣ Matth. 12,29; ubi aut ዘእንበለ ፣ , aut እመ ፣ ኢ ፣ superfluum videtur. c) seq. ዘ ፣ nisi quod Num. 23,13; Koh. 3,12; Koh. 3,22. d) እንበለ ፣ ዳእመ ፣ excipe tamen , non autem (negatione non praemissa) Sir. 22,22; 2 Reg. 2,10; vel sed non nisi (negatione praemissa) Act. 27,22. 2) nisi nonnumquam idem est quod (ohne daß) ita ut non , quin , vel Part. cum negatione, vel quamvis non ; seq. Imperf., አሐቲ ፣ እምኔሆን ፣ ኢትወድቅ ፣ ዘእንበለ ፣ ያአምር ፣ አቡክመ ፣ Matth. 10,29; seq. Subj. ፡ ዘእንበለ ፣ ይደረር ፣ ᾧδειπνος Dan. 6,18; Matth. 22,12; Ludolf 1691 p. 335; ዘረወ ፣ ምጽዋተ ፣ እንበለ ፣ ያትርፍ ፣ ጥራተ ፣ ብዕሉ ፣ Sx. Ter 26 Enc.; Sx. Mag. 29; እንበለ ፣ ትግበር ፣ ጌጋዩ ፣ (ተቀትለት) Sx. Genb. 30 Enc. 3) seq. Subj. ne forte , μήποτε, እንበለ ፣ ትፍተው ፣ (paulo infra ከመ ፣ ኢትምክን ፣) Sir. 42,9. 4) seq. Subj. priusquam , antequam , ut: ንግበር ፣ ለነ ፣ ስመ ፣ እንበለ ፣ ንዘረው ፣ (proprie: si non volumus dissipari i.e. ut ne posthac dissipemur i.e. priusquam caet.) Gen. 11,4; Gen. 48,5; Ex.

1,19; Jos. 2,8; Jos. 3,1; Ps. 118,67; Job 10,21; Prov. 8,24; Prov. 18,13; Koh. 12,1 seq.; Jes. 44,7; Jes. 66,7; Jer. 1,5; Tob. 14,15; 4 Esr. 4,2; 4 Esr. 4,3; 4 Esr. 4,4; 4 Esr. 4,5; 4 Esr. 4,6; 4 Esr. 4,7; 4 Esr. 4,8; 4 Esr. 4,9; 4 Esr. 4,10; 4 Esr. 4,11; 4 Esr. 4,12; 4 Esr. 4,13; 4 Esr. 8,24; 4 Esr. 9,19; እንበለ ፣ ትሰማዕ ፣ ኢታውሥእ ፣ Sir. 11,8; Sir. 14,13; Sir. 18,19 seq.; Hen. 83,2; Matth. 1,18; Matth. 26,34; Rom. 9,11, al. Passim nondum — quum , ut: እንበለ ፣ ይሰክቡ ፣ ሰብእ ፣ ዐገቱ ፣ Gen. 19,4; Gen. 24,15. 5) sed , post sententias negativas: Mal. 2,6; Hez. 3,5; ᾧλλά Zach. 4,6; Ps. 43,5; Matth. 7,21; Matth. 9,12; Matth. 16,23; Matth. 19,6; Matth. 19,11; Matth. 20,28, al.; ᾧλλ’ ἢ Deut. 4,12; Matth. 20,23; Luc. 12,51; a) seq. ዳእመ ፣ quin potius Rom. 9,32; Hez. 15,4; Jer. 9,24; Dan. apocr. 13,5. b) seq. ዘ ፣ nisi quod i.e. quin potius , Ps. 117,17; Ps. 130,3; Num. 16,30. B) Praep. ; ante pron. suff. formam (ዘ)እንበሌ ፣ assumit, ut: እንበሌዩ ፣ al.; aliâs forma እንበሌ ፣ obsoleta est nec nisi raro occurrit (ut Matth. 15,38). 1) praeter , extra , excepto : Gen. 14,24; Gen. 39,9; Gen. 41,40; Num. 26,65; 1 Reg. 27,1; 1 Reg. 30,17; 2 Reg. 12,3; Jes. 26,13; Koh. 2,24; Judith 8,6; Matth. 14,17; Marc. 5,37; Marc. 8,14; Marc. 11,13; Marc. 12,32; 1 Cor. 2,2; 1 Cor. 8,4; Act. 8,1; 2 Esr. 17,67; Gen. 46,26; Matth. 14,21; Matth. 15,38; በበአርብዓ ፣ ዘእንበለ ፣ አሐቲ ፣ (minus una) 2 Cor. 11,24. 2) sine , absque ; አንሰ ፣ አሐውር ፣ እንበለ ፣ ወልድ ፣ Kuf. 14; ኢይክሉ ፣ ዕደው ፣ እንበለ ፣ አንሰት ፣ 1 Esr. 4,17; ዘእንበሌሆመ ፣ ኢይትከህል ፣ ነቢረ ፣ ሀገር ፣ Sir. 38,32; ዘእንበለ ፣ ንጉሥ ፣ οὐκ ὄντος βαβιλέως Hos, 3,4; Jes, 28,1; {DiL.0774} ዘእንበለ ፣ ወርቅ ፣ Jes. 55,1; እንበለ ፣ ሤጥ ፣ Sir. 51,25; Job 6,6; Job 24,7; Job 31,39; οὐ μετά Jer. 17,11; Dan. 2,34; Matth. 13,34; Luc. 6,49; Joh. 15,5; Phil. 2,14; Hebr. 4,15; ዘእንበለ ፣ መባሕት ፣ F.N. 4; inscio et invito aliquo Gen. 41,44; Jes. 36,10; Jer. 51,19; Joh. 1,3. a) crebro adhibetur exponendis Graecorum adjectivis vel adverbis negativis et privativis, ut: ἄτεκνος ዘእንበለ ፣ ውሉድ ፣ Sir. 16,3; ἀνέγκλητος ዘእንበለ ፣ ነውር ፣ 1 Cor. 1,8; ዘእንበለ ፣ ዐሰብ ፣ ዘእንበለ ፣ ሲሳይ ፣ ἀμισθί, ἀσιτί Job 24,6;

ἀνελεημόνως Job 6,21, al. **b)** seq. Infin. Matth. 15,20. **3)** *prius quam* , *ante* : **ዘእንበለ ፡ ጊዜከ ፡** Koh. 7,17; **ዘእንበለ ፡ ቅጥቃጤ ፡** πρὸ συντριβῆς Prov. 18,12. — Ubi praepositioni **ዘእንበለ ፡** plura nomina subjunguntur, posteriori negatio **ኢ ፡** praemitti solet, ut: **ዘእንበለ ፡ ክልኣት ፡ ወኢጽርዐት ፡** Lit. 163,4 (alia exempla vid. sub **ኢ ፡**).

Bibliography

Revisions

- Andreas Ellwardt *Sprachkennung*, on 1.11.2018
- Pietro Maria Liuzzo *fixed nesting* on 24.4.2018
- Leonard Bahr *root* on 18.3.2018
- Andreas Ellwardt *last updated txt file and doc file of Lexicon* on 19.4.2017
- Pietro Maria Liuzzo *exported from lexicon to XML* on 16.1.2017
- Pietro Maria Liuzzo *updated lexicon XML file adding nested senses* on 16.1.2017
- Andreas Ellwardt *updated txt file and doc file of Lexicon* on 22.11.2016